

Sygn. akt I ACa 687/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący - Sędzia	SA Alicja Surdy
Sędziowie:	SA Zbigniew Grzywaczewski SA Ewa Lauber-Drzazga (spr.)
Protokolant	sekr.sądowy Agnieszka Pawlikowska

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2015 r. w Lublinie na rozprawie sprawy

z powództwa H. Ł. (1)

przeciwko K. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 31 marca 2014r., sygn. akt I C 280/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że nie obciąża powódki kosztami procesu poniesionymi przez pozwaną;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. nie obciąża powódki kosztami postępowania apelacyjnego;

IV. przyznaje adwokatowi J. W. od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Lublinie) kwotę 1.400 (tysiąc czterysta) złotych powiększoną o stawkę podatku VAT tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce H. Ł. (1) z urzędu.

I ACa 687/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 31 marca 2014r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił powództwo H. Ł. (1), która w pozwie wniesionym przeciwko K. S. domagała się zasądzenia kwoty 100.000zł tytułem zadośćuczynienia i kwoty 18.180zł tytułem odszkodowania.

Wyrok Sądu Okręgowego został oparty na następujących ustaleniach:

Powódka jest córką pozwanej. Wcześniej mieszkała w B. z rodziną. Wiosną 2010r. przyjechała do matki do L. i wprowadziła się w czerwcu do jej mieszkania przy ul. (...), gdzie została zameldowana. Powódka przywiozła do L.

swoje meble, których część umieściła w mieszkaniu matki, a część na klatce schodowej. Później zaczęła usuwać meble pozwanej i wstawiać swoje. Kuchnię gazową pozwanej, jeszcze na gwarancji, oddała robotnikom za 100zł, wyrzuciła stół, dywan, telewizor i część regału. Wstawiła swój stół, kupiła nowy dywan za który pozwana zapłaciła jej 946,96zł. Z mniejszego pokoju wyrzuciła wersalkę, biurko i dywan. Wstawiła tam swoje meble. Kupiła dywan za 499zł. wymieniła meble kuchenne, drzwi do łazienki i pokoju, drzwi wejściowe, szafę wnękową w przedpokoju, baterię kuchenną i łazienkową

Mieszkanie pozwanej remontowane było jesienią 2009r. pozwana nie zgadzała się na zmiany wprowadzone przez powódkę.

W listopadzie 2010r. do mieszkania powódki wprowadził się również 27-letni syn powódki i mieszkali u pozwanej do połowy lipca 2011r.

Powódka znęcała się nad matką, nie pozwalała matce swobodnie korzystać z mieszkania, wzywana była policja.

Wyrokiem Sądu Rejonowego L.z dnia 6 grudnia 2011r. uznano H. Ł. (2) (wcześniej S.) za winną tego, że w okresie od 1 lipca 2010r. do 6 stycznia 2011r. znęcała się nad matką K. S. w ten sposób, że wszczyniała awantury domowe, podczas których wzywała matkę słowami wulgarnymi, a także utrudniała korzystanie z mieszkania, poniżała z uwagi na jej wiek i stan zdrowia, wywoływała poczucie strachu i konieczność podporządkowania.

Powódka pobiera okresową rentę z ZUS z tytułu niezdolności do pracy. Cierpi na schizofrenię paranoidalną, nie jest zdolna do samodzielnej egzystencji.

Wyrokiem z 9 lutego 2012r. Sąd RejonowyL.orzekł eksmisję powódki z mieszkania pozwanej.

W lipcu 2011r. część rzeczy powódki została spakowana przez pozwaną przy pomocy M. G. i Z. G. i przekazana jej 15 lipca 2011r. Kolejna część rzeczy została spakowana 18 i 19 lipca i odebrana przez powódkę 12 sierpnia 2011r. pozostałe rzeczy zostały na żądanie powódki złożone w pralni, ale powódka nie chce ich odebrać, żąda zapłaty.

Decyzją z 31 grudnia 2012r. Prezydenta Miasta L. powódka została wymeldowana z pobytu stałego z lokalu przy ul. (...) w L..

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Odnosnie żądania zadośćuczynienia powódka w żaden sposób nie wykazała, by zachowania bądź zaniechania matki spowodowały u niej krzywdę podlegającą rekompensacie.

Powódka nie wykazała również, aby pozwana ponosiła odpowiedzialność odszkodowawczą na zasadzie art. 415 kc.

Pozwana jako właściciel mieszkania winna nim swobodnie dysponować. Nie wyrażała zgody na przemeblowanie i remonty prowadzone przez córkę. Rzeczy powódki, których nie odebrała mimo zobowiązania, zostały zabezpieczone w pralni bloku. Powódka mogła i może je odebrać. Nie ma żadnych dowodów by pozwana przywłaszczyła bądź zniszczyła rzeczy powódki. Powódka nie może skutecznie domagać się zwrotu wydatków poniesionych na ich zakup. Nie wykazała aby przeprowadzony przez nią remont zwiększył wartość mieszkania, aby poniesione przez nią nakłady były konieczne, a jako posiadacz w złej wierze mogłaby żądać jedynie zwrotu nakładów koniecznych i to o tyle, o ile właściciel wzbogaciłby się jej kosztem (art. 226 § 2 kc).

Zasądzenie jakiegokolwiek kwoty z tego tytułu byłoby ponadto sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Od tego wyroku w części oddalającej powództwo w zakresie odszkodowania powódka złożyła apelację zarzucając:

- obrazę art. 405 kc polegającą na jego niezastosowaniu i przyjęciu, że żadna kwota odszkodowania – zwrotu nienależnie uzyskanej korzyści majątkowej przez pozwaną jest niezasadna;

- art. 233 § 1 kpc przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów;

- art. 328 § 2 kpc polegającą na braku w uzasadnieniu stosownych elementów i niewyjaśnienie dlaczego Sąd pomimo złożenia do akt sprawy rachunków potwierdzających poniesione przez powódkę wydatki w zakresie kosztów remontu i wyposażenia mieszkania nie uwzględnił ich jako dowodów w sprawie i z jakich powodów odmówił wiarygodności tym dokumentom;

- art. 102 kpc polegającą na obciążeniu powódki kosztami postępowania pomimo istnienia szczególnie uzasadnionych podstaw do zwolnienia z tych obciążeń.

Wskazując na powyższe powódka wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na jej rzecz kwoty 18.180zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 marca 2013r. i wzajemne zniesienie kosztów za I instancję.

Pełnomocnik powódki ustanowiony z urzędu w piśmie procesowym z 12 grudnia 2014r. poparł jej apelację, w tym zarzuty i wnioski w niej zawarte.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna jedynie w części dotyczącej kosztów procesu, a w pozostałej części podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy rozpoznał roszczenie powódki na gruncie art. 415 kc i uznał, iż nie wykazała ona istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej. Z treści apelacji należy wnosić, iż powódka nie kwestionuje tego stanowiska podnosząc, iż roszczenie jej jest oparte na art. 405kc.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest jednak podstaw do uwzględnienia roszczenia powódki również w oparciu o art. 405 kc.

Wbrew stanowisku powódki, w okolicznościach niniejszej sprawy, nie można przyjąć, iż pozwana uzyskała korzyść majątkową jej kosztem.

Jest faktem, iż powódka poniosła cały szereg wydatków na wyposażenie mieszkania pozwanej, na dowód czego złożyła rachunki do sprawy(...). Rachunki te stanowią dowód jedynie na to, iż powódka poniosła określone w nich koszty, nie stanowią natomiast dowodu na okoliczność wzbogacenia się pozwanej. Pozwana z resztą nigdy nie kwestionowała faktu zakupu przez powódkę przedmiotów, czy usług objętych tymi rachunkami, podnosiła jedynie, iż powódka dokonywała zmian w wyposażeniu mieszkania bez jej zgody, a wręcz wbrew jej woli.

Mieszkanie, stanowiące własność pozwanej zostało wyremontowane jesienią 2009r., było w dobrym stanie i w 2010r. nie wymagało prowadzenia dalszych remontów. Powódka przeprowadzając zmiany w wyposażeniu mieszkania pozwanej usuwała należące do pozwanej przedmioty, umieszczając w to miejsce swoje.

Powódka, w miejsce należących do pozwanej drzwi wejściowych, drzwi pokojowych i łazienkowych, szafy w przedpokoju, baterii łazienkowej i kuchennej montowała swoje opłacając przy tym koszt usług, pomimo tego, iż przedmioty pozwanej znajdujące się na wyposażeniu mieszkania były w dobrym stanie i nie wymagały wymiany.

Trudno zatem uznać, aby pozwana wzbogaciła się jej kosztem skoro została pozbawiona swoich rzeczy.

Powódka w piśmie z 25 marca 2013r. przedstawiła wykaz przedmiotów i kosztów remontu za które domaga się odszkodowania. Należy stwierdzić, iż część przedmiotów objętych tym wykazem zostało powódce zwrócone o czym świadczy pokwitowanie złożone przez powódkę na wykazie rzeczy przekazanych jej przez pozwaną z dnia 12 sierpnia 2011r. (meble kuchenne, kuchnia elektryczno-gazowa, stół, drzwi zewnętrzne, szafka, komoda, książki, nuty). Za dywan, który zakupiła powódka, pozwana jak wynika z zeznań świadków, zwróciła jej równowartość. To co pozostało w mieszkaniu pozwanej (drzwi pokojowe, szafa przedpokojowa, krany, gniazda elektryczne) jak i koszty ich montażu,

nie może być uznane za przedmiot jej wzbogacenia, skoro uzyskała te rzeczy w miejsce swoich, których własności została wbrew swej woli pozbawiona.

Nie ma żadnych dowodów na to, aby pozwana zniszczyła jakiegokolwiek rzeczy stanowiące własność powódki. Natomiast fakt, iż zwrócone powódce drzwi wejściowe są zupełnie bezużyteczne albowiem były wykonane pod wymiar do konkretnego otworu drzwiowego i nie mogą być zamontowane w innym miejscu nie stanowi podstawy do żądania zwrotu ich równowartości. Konsekwencje samowolnego działania powódki nie mogą obecnie obciążać pozwanej.

Należy zgodzić się z powódką, iż wbrew ustaleniom Sądu Okręgowego, nie została ona skazana wyrokiem sądu karnego za znęcanie się nad matką.

Wyrok skazujący powódkę za znęcanie się nad matką nigdy się nie uprawomocnił, natomiast wyrokiem z 28 marca 2013r. Sąd Rejonowy L. uznał, iż powódka oskarżona o to, że w okresie od stycznia 2011r. do 15 lipca 2011r. znęcała się psychicznie nad pozwaną w chwili popełnienia zarzucanego czynu nie mogła rozpoznać jego znaczenia i pokierować swoim i w związku z tym postępowanie umorzył.

Powyższy wyrok nie świadczy jednak o tym, że powódka nie znęcała się nad matką, a jedynie, że nie mogła zostać za ten czyn ukarana. Sąd Okręgowy dokonał z resztą w niniejszej sprawie własnych ustaleń w oparciu o zeznania świadków i samej pozwanej, z których wynika, iż znęcanie psychiczne powódki nad matką istotnie miało miejsce.

Apelacja powódki w zakresie kosztów procesu podlega uwzględnieniu na podstawie art. 102 kpc.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie zachodzi szczególny przypadek o jakim mowa w powyższym przepisie.

Powódka otrzymuje rentę w wysokości około 1.200zł netto miesięcznie z czego musi opłacić czynsz za wynajmowane mieszkanie w kwocie 470zł, prowadzi gospodarstwo jednoosobowe, a zatem jej koszty utrzymania są wyższe niż przeciętne. Zastosowanie art. 102 kpc uzasadnia również fakt, iż niniejsze postępowanie toczyło się pomiędzy córką chorą na schizofrenię paranoidalną, a matką.

Z tych względów i na podstawie art. 385 kpc i art. 108 § 1 Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji